

Богоравски ГИМНАЗИСТ

Варна, Април, 2008 година

година XII, брой 21

Издание на Професионална гимназия по икономика "Д-р Иван Богоров"

ВЕЛИКДЕН - ПРАЗНИКЪТ НА ПРАЗНИЦИТЕ!

Великият ден на Възкресението представя най-пълно основата на християнството - вярата във възкресението на праведниците в един по-хубав свят

Скъпи съученици!

В навечерието сме на най-големия православен празник, почитащ тайнството на възкресението и вечния живот. Празник, съчетал в себе си вярата, надеждата и любовта в образа на Спасителя, дошъл сред човеците да възвести своята

богоравност и поемайки греховете им, да ги пречисти.

Великден и Гергьовден са празниците на пролетта, които ни карат да погледнем на света с добри очи и да открием, че красивото и доброто хармонизират в живота, че те могат да са част от всички нас и така ще бъдем благословени и по-добри. Защото в днешния объркан ден забравяме за човешките ценности и за това, че трябва да се обичаме и уважаваме.

Честит празник и весела ваканция!

МЕЖДУ ТРАДИЦИИТЕ И СЪВРЕМЕННОСТТА

Възкресение Христово принадлежи към най-светлите и почитани празници сред православните християни. Всеки човек го преживява и усеща по много индивидуален начин, но винаги свързва този ден с радост и вяра.

Приготовленията за празника протичат през цялата предходна седмица. Великденските яйца се боядисват обикновено на Велики Четвъртък или в събота. С първото, боядисано в червено яйце, бабата чертае кръст по челата на децата, за да са здрави и румени през годината. Това яйце се слага пред домашната икона, в сандъка с момински чеиз или се заравя в средата на нивата, за да я пази от градушка.

На Велики Четвъртък се замесва тестото за великденските хлябове. Те носят най-разнообразни названия из България: великденски кравай, богова пита, кошара, харман, квасник, яйченик, плетеница или кукла. Обикновено се украсяват с нечетен брой червени или бели яйца и усукано около тях тесто.

Жените приготвят и по-малки великденски хлебчета с по едно червено яйце в средата, които се дават на първия гостенин, на кумовете, на девера и на роднини. Великден се празнува в продължение на три дни.

Сутринта в неделя всички отиват на черква за тържествената литургия и се връщат със запалени свещи вкъщи, като се поздравяват с "Христос Възкресе". Младоженците през този ден гостуват на своите кумове, родители и на девера. Те носят великденски хлябове и кошница с червени яйца. Посрещат ги с богато подредени трапези.

Шарените яйца

Боядисването на яйца е от 4000 години!

Има исторически и археологически данни, че яйца са се багрили и дарявали още в древен Египет, Персия, Рим, Китай и Гърция. Ритуалите, свързани с тях, символизирали раждането на живота.

От древни времена много култури асоциират яйцето с вселената. Персите например вярвали, че Земята се е излюпила от гигантско яйце. Евреите са имали обичай, когато отиват на гости при някой, да даряват някакъв дар на домакина. Ако гостът е бил много беден, то той подарявал яйце. Според християнските предания, когато Мария Магдалена отишла в Рим да се срещне с римския император, следвайки този обичай, тя му подарила яйце, което било обагрено в червено, символ на кръвта на Христос.

Много народи виждали в **яйцето** символ на прераждането през пролетта. Яйцата са били боядисвани, декорирани и рисувани от римляни, гали, перси и китайци. След възникването на християнството яйцето започва да се възприема като символ на раждането на човека от природата.

В Гърция първоначално яйцата са боядисвани само в червено. В православния свят яйцата се използват като специално Великденско поздравление. Хората се чукат с яйца и се поздравяват с "Христос Възкресе".

ВЕЛИКДЕНСКИ РИТУАЛИ

За българите празникът съвпада и с древни езически представи за раждащата се природа, възкръсващата ѝ жизненост, непонятната ѝ сила. Като първи и неизменен ритуал, с който обикновено свързваме настъпването на празника е боядисването на яйцата – обикновено на Велики четвъртък, може и в събота. Яйцата се ядат до Спасовден – 40 дни след Възкресение. Яйцата се боядисват рано сутрин. В четвъртък в църквата се оставя по едно яйце за всеки член от семейството. Вярва се, че на Велики четвъртък се отваря небето, „отварят се адът и рая”. На Велики петък е разпнат Христос, затова той се смята за най-тежкия ден в годината и се нарича Разпети петък. Петък е ден за преосмисляне, за душевно пречистване, за стремеж към повече доброта и нравственост. На този ден се спазва най-строг пост. Ходи се в църква където символично се погребва Христос. Оставят се дарове на Разпятието. На тръгване всеки отнася цвете в дома си – за здраве и живот. На Велика събота се правят последни приготовления за празника. Почивства се къщата. Меси се великденска погача с червено яйце в средата. Месят се и малки питки с които се ходи на гости при кръстниците и тъщата. В събота се месят и козунаците. Коли се агне и се пълни с ориз и дреболии и се пече. Великден се празнува три дни. След черква всички се връщат със запалена свещ вкъщи, поздравяват се с „Христос воскрес”. Отговорът е „Воистина воскрес”. Свършва големият великденски пост. Хората с яйцата се чукат за здраве. Особено радостно е това за децата. Българите вярвали, че по яйцето оставено пред иконата, на следващата година се гадае. Ако яйцето е пълно и не мирише, годината, която идва, ще е добра. Ако е празно и мирише лошо, очаква се трудна година.

Прераждащата се природа

Великден е изцяло християнски празник, но митологичната му същност е свързана с **възкресение**, с възраждане за нов живот. Точно този ѝ елемент я „сродява” с езическото възприятие за преход към пролетта и лятото, в който природата **циклично** се преражда.

Така християнската митологична схема „рамкира” езическите ритуали, които съпътстват Възкресението, а те от своя страна маркират края на преходния период.

Какво точно означават отделните обредни практики, наглед твърде разнородни?

Великденското чистене и изгарянето на сметта е във връзка с култовете към огъня, изгарящ нечистото, болестотворното, злото. То всъщност е ритуално почистване, маркиране, отделяне на окултуреното, усвоеното пространство от чуждото, неусвоеното.

Важна роля имат и ритуалните хлябове и козунаците, които са своеобразна житна жертва в чест на възраждането – те възпроизвеждат смъртта, погребването на зърното и неговото възкръсване, израстване. Самият хляб е не само продукт, но и символ на плодородния процес.

Подобна е функцията и на боядисваните яйца, задължителни за обредността на Великден. В християнската митология те символизират безсмъртието, носейки идеята на възкръсването на Христос (в Библията са знак на надеждата). В езическите митологии яйцето е знак на Вселената; счита се, че светът произхожда от яйце, то е неговото жизнено начало, а оттук и знак за възраждането на природата.

Независимо от загубилата се вече семантика на великденските обреди, традицията продължава своя живот. Това вероятно е така, защото тази обредност сполучливо съумява да хармонизира в себе си различни наглед идеи: идеята за възкръсването на Бога, възкръсването на природата и „възкръсването” на социума – чрез включването на ново поколение в родовия ритъм.

Великденският заек

През последните десетина година по родните магазини изобилстват шоколадови, керамични, захарни и плюшени фигурки на зайци като неизменен атрибут на Великденския празник. Мнозина се питат защо около шарените яйца по-често се рисува заек, отколкото например, кокошка с пилета. Традицията на Великденския заек е от езически времена. Хората са принасяли зайци в жертва на саксонската богиня на пролетта Еостре (от нейното име носи названието си на английски католическият празник Истър, Великден.). Правел се ритуален лов на зайци. Сега той е все още част от Великденския празник, но никой не го възприема като свещенодействие. За първи път Великденският заек се споменава в немска приказка от 15-и

век. Там се разказва за заек, който криел в градината шарени яйца от децата. В американския фолклор Великденският заек е привнесен през 17-и в. от немски заселници в Пенсилвания. Децата там вярвали, че ако бъдат послушни, Великденският заек ще им остави гнездо с шарени яйца.

УЧИЛИЩНИ НОВИНИ

Състезание по компетентност събра ученици във Варна

Национална среща състезание по компетентност „Инициативност и предприемачество“ се проведе на 29 март в Зала 1 на Фестивалния и конгресен център във Варна

Организатори на проявата са Министерството на образованието и науката и Регионалният инспекторат по образованието. Срещата е част от поредица състезания, които ще бъдат проведени до края на годината в различни градове в страната.

Темата на варненското състезание е една от приетите от Европейския съюз препоръки относно ключовите компетентности за учене през целия живот.

В края на 2006 г. Европейският парламент и Съветът на европейския съюз приеха препоръки относно ключовите компетентности за учене през целия живот. Тези препоръки са отразени и в работните документи на Европейската комисия през 2007 година

за гарантиране на качествено и модерно образование, нужно за XXI век.

Осемте ключови компетентности са обхващани на роден език, обхващани на чужди езици, математическа и основни компетентности в природните науки и технологиите, дигитална компетентност, умения за учене, обществени и граждански компетентности, инициативност и предприемачество и културна осъзнатост и творчество.

ПРОЛЕТНИ ПРАЗНИЦИ НА ИКОНОМИКАТА

На 18 април се проведе традиционният Пролетен конкурс за реферати на тема "Алтернативните източници на енергия – нова възможност за българския бизнес". Темата е избрана във връзка с проекта, одобрен от МОН – "Ученически център Енергия".

Учениците се запознаха със съществуващите форми на извънкласна работа в училище и възможностите за включване в нови дейности, свързани с решаването на глобалния проблем, свързан с енергийната криза.

Във форума участваха 30 ученици от икономическите гимназии в Бургас, Русе, Велико Търново, Пещера и Варна. Бяха представени 20 реферата по темата.

Компетентното жури с председател г-жа Диана Христова, старши експерт в РИО-Варна, раздаде стойностни и атрактивни награди, като I място при рефератите бе присъдено на Стилияна Колева и Христина Капитанова XI "б" - ПГИ "Д-р Иван Богоров", второто бе за представителите на "Старопрестолна гимназия" Велико Търново, а III-та награда пак бе за наш ученик – Илиян Димитров от XI "б" клас.

Журито раздаде и специални призове, между които на Здравко и Антон от XI ге" клас за най-добра икономическа обосновка, награда

за най-добра компютърна презентация, за най-добра практическа приложимост, за най-компетентен по темата екип и др.

Престижното състезание се провежда под егидата на РИО Варна, спонсорирано от ИУ Варна, катедра "Финанси и кредит", Асоциацията на българските черноморски общини, чийто представител г-н Тодор Тонев бе член на журито, както и фирма "GEOINFORM".

Панаир на фирмите

На 23 април се откри традиционния Панаир на учебно-тренировъчните фирми в ПГИ „Д-р Иван Богоров“.

Представиха се 10 УТФ и две търговски фирми, които работят по проекта „Джуниър Ачийвмънт“. Своята дейност рекламираха: банка, застрахователно дружество, счетоводна къща и 9 търговски фирми.

В свои павилиони и шандове учебно-тренировъчните фирми предлагаха продукти и информация, а специално жури оценяваше рекламната дейност, украсата, мултимедийните презентации, както и компетентността на служителите при обслужването на клиентите.

Като проява на особено внимание и интерес към дейността в гимназията се възприеха някои от членовете на журито – представители на местния бизнес, училищното настоятелство и експерти на РИО Варна.

Три от учебните фирми вече показаха практически умения на международния панаир на УТФ в Пловдив през март тази година.

ЛЮБОПИТНО :

Защо католици и православни празнуват Великден на различни дати?

Православната църква определя датата за празнуване на Великден според Юлианския календар, а Католическата църква - според Грегорианския. Протестантите пък честват Великден според местната традиция - на Запад с католиците, на Изток с православните.

На Запад започват изчисленията за празника от 21 март - деня на действителното пролетно равноденствие, за Юлианския календар, който изостава от астрономическото време, този ден е тринадесет дни по-късно. Когато пълнолунието след астрономическия ден на пролетното равноденствие се падне след 4 април, на Изток и Запад честват Великден на една дата, но ако пълнолунието се случи между 21 март и 4 април, на Запад празнуват Великден много по-рано от православната църква. Понякога тази разлика достига цял месец, както е през тази година.

През следващите 20 години датите за честване на Великден ще съвпадат шест пъти.

Лов на яйца

В католическия свят шарените яйца се крият от децата, които трябвало да ги намерят по Великден, което пък дало началото на лова за великденски яйца. Във втория ден на Великден според западноевропейска традиция се търкалят яйца. Децата в някои от тези държави играят великденска игра, която се състои от търкаляне на яйца едно срещу друго или по хълм. Яйцето, което остане най-дълго здраво, побеждава, а собственикът му според вярванията ще бъде здрав цяла година.

Яйца от злато

През 1885 година в Санкт Петербург бижутерът Карл Фаберже започва да изработва великденски яйца по поръчка на цар Александър III като подарък за съпругата му Мария Фьодоровна. Украсата им от злато и скъпоценни камъни представя различни събития от императорския двор. Поставено е началото на традиция, продължила три десетилетия. Всяко от яйцата е изработвано от Фаберже в продължение на година. След Октомврийската революция знаменитият бижутер закрива фирмата си.

В момента, в различни държави по света има останали около 50 яйца на Фаберже.

Защо се яде агнешко месо?

Агнето е изключително важен символ на Великден в Централна и Източна Европа. То олицетворява Исус и се свързва с неговата смърт, тъй като е принесено в жертва в деня на Възкресението. Християнската традиция представя Исус като божи агнец. В много домове традицията повелява да се яде агнешко на първия ден след 40-дневния пост.

Защо се обличат нови дрехи?

Това е традиция на Великден при повечето християни. Новите дрехи са символ на възраждането на новия живот през пролетта и на Възкресението.

Защо в декорацията на дома присъства кошница с лакомства?

По католическа традиция кошница, пълна с хляб, сирене, шунка и други храни за Великденския обяд са се оставяли по време на утринната Великденска меса в църквата, за да се осветят. Тази традиция се е развила до сувенирни кошници, пълни с шоколадови яйца, бонбони, играчки и фигурки на зайци и др.

АФОРИЗМИ

“Славата отлита, но забравата е завинаги.”

- Наполеон Бонапарт (1769-1821)

“Не бъди толкова скромен - не си толкова велик.”

- Голда Майер (1898-1978) към дипломат

“Да се ядосваш значи да наказваш себе си за грешките на другите.”

- Оноре Балзак

“Хората изискват свобода на речта, за да компенсират свободата на мисълта, която избягват.”

- Сорен Абуе Киркегор (1813-1855)

“Не се чувствам длъжен да вярвам, че Господ, който ни е надарил с чувства и разум, е възнамерявал да забравим за тях.” - Галилео Галилей

“Откривам, че колкото по-усърдно работя, толкова повече късмет имам.”

- Томас Джеферсън (1743-1826)

“Всеки проблем, който разреши става правило, което впоследствие ми помага да реша други проблеми.”

- Рене Декарт (1596-1650)

“Когато ти смяташ, че можеш или че не можеш, обикновено си прав.”

- Хенри Форд (1863-1947)

“Не стой в леглото, освен ако не правиш пари там.”

- Джордж Бърнс (1896-1996)

“Не знам защо сме тук, но съм сигурен, че не е да се наслаждаваме на себе си.” - Лудвиг Витгенщайн (1889-1951)

“Добрите хора не се нуждаят от закони, за да се държат правилно, докато лошите ще намерят как да ги заобиколят.” - Платон (427-347 В.С.)

“Където и да ходя, винаги съм следван от едно куче, наречено ‘Его’.”

- Фридрих Ницше (1844-1900)

“Щом отстраниш невъзможното, то това, което остане, колкото и невероятно да изглежда, трябва да е истината.”

- Шерлок Холмс (от сър Артър Конан Дойл, 1859-1930)

Богоровски ГИМНАЗИСТ

За изданието работиха учениците от Клуба за литература и изкуство с ръководител Тончо Тончев

Прегледал: С. Йорганова